

МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ІНДЕКСУ ЕКОНОМІЧНОГО ДОБРОБУТУ ЯК БАЗОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

METHODS OF CREATION OF THE INDEX OF ECONOMIC WELL-BEING AS A BASIC INDICATOR OF THE STANDARD OF LIVING

У статті розглянуто різні підходи до оцінки якості життя населення. Зокрема, проведено аналіз застосування показника ВВП для оцінювання якості життя. Проаналізовано методи визначення ВВП, які використовуються у сучасній статистичній практиці, а також з'ясовано переваги та недоліки застосування цього показника. Виокремлено категорію економічного добробуту як базову характеристику рівня життя населення. За даною категорією розглянуто серію методик щодо формування індексу економічного добробуту.

Ключові слова: економічний добробут, ВВП на душу населення, рівень життя населення, якість життя населення, рівень економічного добробуту, індекс економічного добробуту, інтегральний показник.

В статье рассмотрены различные подходы к оценке качества жизни населения. В частности, проведен анализ применения показателя ВВП для оценки качества жизни. Проанализированы методы определения ВВП, которые используются в современной статистической практике, а также выявлены преимущества и недостатки применения данного показателя. Выделена категория экономического благосостояния как базовая

характеристика уровня жизни населения. По данной категории рассмотрена серия методик формирования индекса экономического благосостояния.

Ключевые слова: экономическое благосостояние, ВВП на душу населения, уровень жизни населения, качество жизни населения, уровень экономического благосостояния, индекс экономического благосостояния, интегральный показатель.

The article discusses various approaches to assessing the quality of the population's life. The analysis of the application of the GDP indicator for assessing the quality of life was carried out. Methods for determining GDP that are used in modern statistical practice are analysed and the advantages and disadvantages of applying this indicator are revealed. While researching, the category of economic well-being was identified as a basic characteristic of the living standard of the population. For this category, a series of methods for the creation of the index of economic well-being was considered.

Key words: economic well-being, GDP per capita, living standards of population, quality of population's life, level of economic well-being, Index of Economic Well-Being, IEWB, composite indicator.

УДК 911.3:65.014

Буркіна Н.В.

к.пед.н.,
доцент кафедри бізнес-статистики
та економічної кібернетики
Донецький національний університет
імені Василя Стуса

Фурман Т.Ю.

к.пед.н.,
доцент кафедри бізнес-статистики
та економічної кібернетики
Донецький національний університет
імені Василя Стуса

Постановка проблеми. У статистичній теорії і практиці існують різні підходи до оцінки якості життя населення, проте досі питання про побудову єдиного агрегатного показника рівня життя населення залишається дискусійним. Поки ще не знайдений раціональний спосіб об'єднання показників рівня й якості життя для отримання всебічного узагальнюючого індексу, який об'єктивно, надійно і достовірно відображає рівень і якість життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом питання оцінки якості життя населення набуває все більшого значення та актуальності, що зумовлює особливу увагу науковців та практиків до даної проблеми. Аналіз та систематизацію наявних теоретико-методичних підходів до оцінювання якості життя здійснила М.А. Наумова [1]. В.О. Шубенкіна провела узагальнення світового досвіду використання різних показників для оцінки якості життя населення. Т.Ю. Фурман запропонував проводити ідентифікацію середнього класу методами аналізу розподілу населення за різними критеріями та ознаками, які б урахували економічні, соціальні, політичні, психологічні та інші аспекти [2]. Російський академік С.А. Айвазян запропонував визначати якість життя на макро- та макрорівнях з урахуванням якості населення, його добробуту, соціальної безпеки, якості навколишнього середовища та природно-кліматичних умов тощо [3].

Питання аналізу наявних підходів та концепцій щодо вимірювання якості життя та її оцінки в Україні знайшли відображення в монографії Е.М. Лібанової, О.М. Гладун, Л.С. Лісогор, Л.Г. Ткаченко, Н.В. Ковтун, І.С. Марченко, А. Іванова, М. Пеляха [4]. Оцінці рівня та якості життя населення України в своїх працях приділяли увагу О.Г. Рябека, Т.В. Польова, О.О. Кравченко. Останній у своїх працях, зокрема, наводив результати дослідження сучасного стану рівня життя населення та його аналіз протягом років незалежності.

Питання регіональної оцінки та аналізу якості життя знайшли відображення у працях А.В. Холодницької, яка використала індикативні методики; Х.М. Притули, який урахував особливості розвитку сільських територій; М.В. Грузд навів тренінгову програму, спрямовану на систематизацію наявних та отримання нових практичних та теоретичних знань з оцінки рівня та якості життя населення регіону.

Постановка завдання. Головною метою статті є загально-теоретичний аналіз деяких практичних підходів до оцінки якості життя населення. Виходячи із визначеної мети, основними завданнями будуть:

- проаналізувати загальнотеоретичні підходи до змісту оцінки якості життя населення;
- проаналізувати методи визначення ВВП, які використовуються у сучасній статистичній практиці;

– дати оцінку основному показнику наявних практик оцінки якості життя населення – ВВП;

– провести аналіз класифікації методів оцінки якості життя;

– на основі проведеного аналізу запропонувати впровадження в наявні методики узагальнюючі індекси.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Проблема якості життя є дуже багатогранною. Вона включає умови, результати і характер праці, рівень добробуту населення, демографічні, етнографічні та екологічні аспекти життя людей. Ця проблема має юридичні та політичні сторони, пов'язані з правами і свободами, поведінкові та психологічні аспекти, загальний ідеологічний і культурний фон.

Сьогодні в науці та практиці оцінки якості життя налічується понад 1 200 різних методик та підходів [5]. Окрім того, нараховують десятки визнаних методик щодо інтегрованої оцінки якості життя. Такі методики можуть включати різну кількість соціально-економічних та інших показників.

Більшість підходів до оцінки якості життя передбачають визначення валового внутрішнього продукту (ВВП), реального ВВП, індексів ВВП, ВВП на душу населення тощо. Показники ВВП є невід'ємними індикаторами загально-методологічної концепції стандартів і якості життя та належать до об'єктивних характеристик.

Проте сучасні концепції вимірювання суспільного прогресу та якості життя виходять далеко за межі лише ВВП. Так, колишній президент Європейської Комісії Ж.М. Баррозу зазначав, що «ВВП, безумовно, є дуже цінним інструментом економічної політики, але він не може повністю відобразити все різноманіття та серйозність проблем сучасності. Вирішити проблеми сьогодення і майбутнього неможливо інструментами та підходами минулого, тому настав час виходити за межі ВВП» [6].

Основою для визначення ВВП та інших макроекономічних показників, які використовуються в оцінці якості життя, є Система національних рахунків (СНР), яка являє собою систему взаємопов'язаних статистичних показників для відображення повної картини економічної діяльності держави. Національна СНР будується на принципах та рекомендаціях, які розроблені Європейською Комісією, МВФ, ООН, Всесвітнім банком та ін.

Хоча ВВП часто розглядають як індикатор благополуччя, СНР не містить положень, які б підтверджували це. Більш того, у СНР прийнята низка положень і домовленостей, які не дають змоги інтерпретувати дані рахунків як показники добробуту.

Система національних рахунків наводить три способи визначення ВВП: виробничий метод, роз-

подільчий метод, метод кінцевого використання. У СНР наводить як дефініцію ВВП його визначення на основі валової доданої вартості: «Валовий внутрішній продукт – це сума валової доданої вартості всіх резидентів-виробників в основних цінах плюс частина податків на продукти (а можливо, весь підсумок) за винятком субсидій на продукти, яка не включена в оцінку випуску» [7]. Проте такий метод оцінки ВВП цілком можна назвати виробничим методом. Для ВВП, обчисленого виробничим методом, зазвичай наводять дані по галузях із певним рівнем деталізації.

Якщо додану вартість розглядати як суму елементів, що становлять дохід (оплата праці, прибуток, змішаний дохід та інші податки на виробництво за вирахуванням інших субсидій на виробництво), то можлива оцінка ВВП розподільчим методом. За такого підходу ВВП визначається як сума первинних доходів, розподілених інституціональними одиницями – резидентами між безпосередніми учасниками процесу виробництва товарів і послуг, тобто як сума витрат виробників-резидентів на оплату праці найманих робітників – резидентів і нерезидентів, виплачених ними чистих податків на виробництво й імпорт, а також їхнього валового прибутку й валових змішаних доходів. У статистичній практиці даний метод, як правило, не використовується для визначення показників обсягу ВВП, а застосовується переважно під час проведення аналізу розподілу валової доданої вартості, структури доходів, структури різних видів первинних доходів у ВВП.

Метод кінцевого використання ВВП передбачає його оцінку як суму витрат на придбання призначених для кінцевого використання (споживання та нагромадження) товарів і послуг у цінах споживання та чистого експорту товарів і послуг. На найбільш агрегованому рівні ВВП, що оцінений методом кінцевого використання, включає витрати на кінцеве споживання домашніх господарств, витрати на кінцеве споживання державного управління, валове нагромадження, експорт товарів і послуг за вирахуванням імпорту товарів і послуг. Часто при цьому враховують витрати некомерційних організацій, які обслуговують домашні господарства.

Проаналізувавши методи визначення ВВП, які використовуються в сучасній статистичній практиці, можна зробити висновки щодо переваг та недоліків використання даного показника в оцінці якості життя.

Валова додана вартість (яка використовується під час оцінки ВВП виробничим методом) являє собою тільки показник виробництва, що визначається на основі показників випуску і проміжного споживання. Тому ВВП при цьому також є показник виробництва й являє собою агрегат, що відноситься до всієї економіки країни. Безу-

мовно, у комплексній оцінці якості та рівня життя даний показник є одним з основних (особливо в перерахунку на душу населення). Проте він часто не може об'єктивно свідчити про реальний рівень життя населення. Це передусім пов'язано з тим, що процеси розподілу та перерозподілу доходів можуть відбуватися не на користь більшої частини населення країни, включаючи й соціальні виплати.

На нашу думку, під час оцінки якості життя більш доречним є використання елементів ВВП, що наводяться за його визначення розподільчим методом (наприклад, оплата праці) та методом кінцевого використання (наприклад, витрати домашніх господарств та витрати на їх обслуговування). «Усі фізичні особи, які утворюють домашні господарства (населення), ідентифікуються тією мірою, в якій вони здійснюють витрати на споживання. Ті особи, які є працюючими по найму, відображаються тільки як одержувачі оплати праці без указівки на те, чи є вони небагатьма дуже добре оплачуваними працівниками або багатьма оплачуваними дуже низько (хоча насправді є певна кількість працівників обох категорій і багато – з проміжних між ними)» [7].

Проте, безперечно, показники ВВП і ВВП на душу населення стали загальновідомими і широко використовуються аналітиками, політичними діячами, бізнес-співтовариством, суспільством як узагальнюючі індикатори економічної діяльності та добробуту. Так, ВВП на душу населення може свідчити про те, скільки пересічний громадянин отримує від економічної діяльності і скільки середній працівник вкладає у виробництво.

Зрозуміло, що показник ВВП не є ідеальним у всіх випадках, тому пропонуємо розглянути альтернативні, більш підходящі індекси для оцінки рівня життя населення країни.

Сьогодні існує значна кількість способів оцінки рівня й якості життя населення. Проте всі їх прийнято розділяти на два глобальні підходи до процедури оцінки якості життя: суб'єктивний і об'єктивний. Існує й третій, комплексний, який С.Н. Мартишенко визначає як співвідношення суб'єктивного й об'єктивного [8], а Т.В. Гаврилова називає інтегральним [9]. Для першого підходу має місце суб'єктивна оцінка самими індивідами ступеня своєї власної задоволеності життям. Побудова індексу якості життя на основі суб'єктивної самооцінки людини в теорії та практиці оцінки якості життя вважається, як правило, більш перспективною і більш адекватною реальності.

Розроблення процедур об'єктивної оцінки якості життя – підсумок неминучого визнання неможливості розраховувати індекси на основі суб'єктивних оцінок у силу труднощів фінансового забезпечення збору цих оцінок від населення. Тут підсумковий рейтинг виводиться на основі статис-

тичної обробки досить широкого набору окремих показників, які тією чи іншою мірою відображають соціальний розвиток суспільства.

У рамках цієї статті ми зосередимося саме на більш адекватних – суб'єктивних оцінках.

Як було з'ясовано, ВВП є важливим базовим статистичним показником, який характеризує функціонування економіки. Проте він не характеризує явно такий важливий аспект, як рівень добробуту населення, який є тим фактором, що стримує або сприяє людському розвитку, створюючи додаткові стимули чи обмежуючи можливість індивідів і населення у цілому відносно реалізації активної економічної поведінки. Проте нерідко у дослідженнях демонструється думка, що між показником обсягу виробництва та економічним добробутом існує тісний зв'язок, тому що чим вище рівень розвитку виробництва, тим суспільство ближче до хорошого життя. ВВП на душу населення дуже часто використовується у дослідженнях як основна характеристика економічного добробуту. Проте таке застосування цього показника викликає низку питань. Ми вважаємо, що такий зв'язок певною мірою дійсно має місце, проте його важливість та вага у визначенні рівня життя населення значно перевищені, на що вказують такі аргументи:

1. У розрахунку величини ВВП не враховано вартість негативних факторів, таких як погіршення екології або шум тощо, які завідомо завищують рівень матеріального добробуту.

2. До ВВП не внесена вартість неринкових операцій, тобто несплачувальних робіт, які виконуються регулярно населенням по дому, як хобі або на добровільних засадах.

3. У ВВП не відображається вартісна оцінка дозвілля населення, що, безумовно, впливає на величину, яка розглядалася у п. 2.

4. У ВВП не враховується також й якість товарів, що обов'язково має відбиватися у показнику економічного добробуту.

5. Дуже важко врахувати в розрахунках ВВП обсяг продукції, створений тіньовим сектором. Це призводить до заниження офіційного рівня ВВП.

6. ВВП не враховує значення накопичень на користь майбутніх поколінь.

Таким чином, доведено, що валовий внутрішній продукт на душу населення не є найкращим показником економічного добробуту.

Частково сформульовані проблеми можна вирішити за допомогою показника чистого економічного добробуту (ЧЕД), який отримується з ВВП після таких дій [10]:

- відрахувати вартість впливу на економіку негативних факторів;
- додати вартісну оцінку неринкових операцій;
- додати обсяг продукції, створений тіньовим сектором економіки;

– додати вартісну оцінку дозвілля та поліпшення якості товарів.

Проте такий показник не враховує навіть значення накопичень на користь майбутніх поколінь. А під час проведення більш ретельного подальшого дослідження можна буде виявити ще значну низку аспектів, які не враховано в розглянутих показниках.

Альтернативним показником оцінки економічного добробуту населення ми будемо вважати **Індекс економічного добробуту (Index of Economic Well-Being, IEWB)**, який був розроблений Ларсом Осбергом та Ендрю Шарпом. Він складається з чотирьох компонентів та їх складників: *поточних витрат на душу населення* (споживання на ринку товарів і послуг; ефективні потоки на душу населення у виробництві домашніх господарств; дозвілля; зміни в тривалості життя); *чистого суспільного (соціального) накопичення запасів виробничих ресурсів* (чисте накопичення матеріального капіталу; чисті зміни у вартості запасів природних ресурсів; екологічні витрати; чисті зміни в рівні зовнішньої заборгованості; накопичення людського капіталу; інвестиції у науково-дослідну діяльність); *розподілу доходів* (інтенсивність бідності і нерівність доходів); *економічної безпеки* від втрати роботи та безробіття, хвороби, розпаду сім'ї та бідність у старості [11].

Усі ці компоненти сформували систему показників для визначення числового значення індексу економічного добробуту за чотирма категоріями:

- 1) Потоки споживання:
  - a. Ринкове споживання на душу населення, скориговане на варіацію розміру домогосподарства.
  - b. Несплатувальна робота на душу населення.
  - c. Урядові витрати на душу населення.
  - d. Значення варіації робочого часу на душу населення.
  - e. Значення варіації тривалості життя на душу населення.
- 2) Запаси добробуту:
  - a. Капітал на душу населення.
  - b. Витрати на науково-дослідну діяльність на душу населення.
  - c. Природні ресурси на душу населення.
  - d. Чистий закордонний борг на душу населення.
  - e. Вартість деградації навколишнього середовища на душу населення.
- 3) Розподіл доходів:
  - a. Рівень бідності.
  - b. Інтенсивність бідності.
  - c. Коефіцієнт Джині.
- 4) Економічна безпека:
  - a. Ризик, що пов'язаний із безробіттям.
  - b. Фінансовий ризик, пов'язаний із хворобою.
  - c. Ризик, пов'язаний із бідністю батьків-одиначок.
  - d. Ризик, пов'язаний із бідністю у похилому віці.

Таким чином, Індекс економічного добробуту Л. Осберга і А. Шарпа враховує чотири різні аспекти впливу різноманітних показників людської діяльності у суспільстві на рівень економічного добробуту. Звертаємо увагу на те, що майже всі показники цієї методики, крім декількох безрозмірних (останні дві категорії), є вимірними та вимірюються в умовних грошових одиницях, що відповідають населенню досліджуваної країни.

Ще одна цікава методика розрахунку показника IEWB належить дослідникам Альберту Бругнолі та Джузеппе Фоллоні [12]. Вони також погоджуються, що добробут – багатовимірне явище, що передбачає різні аспекти життя людей, проте зазначають, що більшість цих аспектів важко кількісно визначити та вони сильно залежать від суб'єктивних оцінок. На їхню думку, це означає, що не може бути ні єдиного універсального визначення добробуту, ні унікального методу його вимірювання. Крім того, багатомірність робить оцінку добробуту складнішою і вимагає безлічі різних показників, що спричиняє низку теоретичних, методологічних та емпіричних проблем. Тим не менше вимірювання добробуту має надзвичайно велике значення для забезпечення прийняття рішень на всіх рівнях.

Як і попередні дослідники, А. Бругнолі та Дж. Фоллоні пропонують для визначення показника IEWB саме комбінований індикатор, що складається з елементарних індексів та охоплює кілька вимірів добробуту. Це, з одного боку, дає змогу проводити синтетичний аналіз цього явища, а з іншого – всі показники повинні бути розбиті, щоб зробити аналіз різних компонентів благополуччя.

Інтегральний показник А. Бругнолі та Дж. Фоллоні є дещо схожим на Індекс економічного добробуту Осберга та Шейпа, проте вони додали здоров'я як специфічний новий вимір і вимірювали економічну безпеку лише за безпекою зайнятості.

У цілому Індекс економічного добробуту А. Бругнолі та Дж. Фоллоні побудований як середньозважена з п'яти вимірів. Позначимо α_k ($k = 1; 5$) вагу, пов'язану з кожним виміром. Визначимо значення показника кожної категорії в кожен момент часу t : $I_t = \sum_{k=1}^5 \alpha_k I_t^k$ ($\sum_{k=1}^5 \alpha_k = 1$). Своєю чергою, індекс I_t^k також може мати серію підкомпонентів із певною вагою. Якщо використати підіндекс h , що вказує на конкретну підкомпоненту з кількістю своїх підкомпонент для k -ї категорії h_k , то отримаємо наступну формулу:

$$I_t^k = \frac{\sum_h \bar{h}_k \frac{V_t^{h,k}}{V_0^{h,k}} V_0^{h,k}}{\sum_h \bar{h}_k V_0^{h,k}} = \sum_h I_t^{h,k} q_0^{h,k} \quad (\forall h \subset h_k),$$

$$\text{де } q_0^{h,k} = \frac{V_0^{h,k}}{\sum_h V_0^{h,k}} \left(\sum_h q_0^{h,k} = 1 \right)$$

Отже, загальний індекс IEWB може бути записаний як зважена сума векторів підкомпонентів:

$$I_t = \sum_k \sum_h \bar{h}_k I_t^{h,k} (\alpha_k q_0^{h,k}) = \sum_k \sum_h \bar{h}_k I_t^{h,k} \pi_0^{h,k} \left(\sum_k \sum_h \bar{h}_k \pi_0^{h,k} = 1 \right)$$

Значення ваг усіх підкомпонент наведено в табл. 1 [3]. Такий ваговий розподіл є дуже корисним для детального аналізу внеску кожного підкомпонента у варіацію показників індексу.

Розглянуті індекси економічного добробуту пропонується використовувати у багатьох методиках для оцінки рівня життя населення замість або паралельно з показниками ВВП, що, без сумніву, дасть змогу поліпшити якість досліджень і, як наслідок, якість життя населення.

Висновки з проведеного дослідження. У процесі аналізу різних методик оцінки якості життя населення було виявлено, що більшість підходів передбачає визначення ВВП, реального ВВП, індексів ВВП, ВВП на душу населення тощо, які є невід'ємними індикаторами загально-методологічної концепції стандартів і якості життя та належать до об'єктивних характеристик. Проаналізувавши методи визначення ВВП, які використовуються у сучасній статистичній практиці, виділено переваги та недоліки використання даного показника в оцінці якості життя. Зокрема, з'ясовано, що ВВП не може повністю відобразити все різноманіття та серйозність проблем сучасності. І, не зважаючи на те що в комплексній оцінці якості та рівня життя ВВП на душу населення є одним із основних, він часто не може об'єктивно свідчити про реальний рівень життя населення.

Як альтернатива ВВП розглянуто більш підходящі індекси для оцінки рівня життя населення країни. Для їх визначення проаналізовано суб'єктивні та об'єктивні процедури оцінки якості життя. Зроблено акцент саме на суб'єктивних оцінках як найбільш адекватних. Для вибору найбільш підходящого індексу розглянуто економічну категорію добробуту населення, яка вибрана та обґрунтована як фактор, що адекватно характеризує рівень життя населення. Досліджено зв'язок між показником обсягу виробництва та економічним добробутом та доведено, що валовий внутрішній продукт на душу населення певним чином корелює з економічним добробутом, проте він не є його найкращим показником, на що вказує серія виявлених проблем його використання. Для вирішення цих проблем розглянуто методики використання показника чистого економічного добробуту та індексів економічного добробуту.

Акцент зроблено на різних методиках розрахунку індексів економічного добробуту. Зокрема, ретельно розглянуто структури та методики формування індексів економічного добробуту (IEWB) Л. Осберга і А. Шарпа та А. Бругнолі і Дж. Фоллоні та методики їх розрахунку. На основі проведеного

аналізу цих показників запропоновано впровадити в наявні методики досліджені узагальнюючі індекси.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Наумова М.А. Огляд сучасних методичних засад вимірювання якості життя. Економіка і організація управління. 2016. № 3(23). С. 252–261. URL: <http://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2894/2933>.
2. Фурман Т. Теорії середнього класу в системі статистичного вивчення. Економіка і організація управління. 2017. № 3(27). С. 87–94. URL: <http://jeou.donnu.edu.ua/article/view/5000/5033>.
3. Айвазян С.А. Анализ качества и образа жизни населения. М.: Наука, 2012. 432 с.
4. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / Е.М. Лібанова, О.М. Гладун, Л.С. Лісогор та ін.; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України; Програма Розвитку ООН; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. К., 2013. 50 с.
5. Бікулова Д.У. Методичні підходи до оцінювання якості життя людини: зарубіжний та вітчизняний досвід. Бізнес Інформ. 2014. № 3. С. 225–230.
6. Stavros Dimas Beyond GDP: Measuring progress, true wealth, and the well-being of nations: European Commission, European Parliament, Club of Rome, WWF and OECD Conference. 19-20 November 2007. URL: http://www.beyond-gdp.eu/proceedings/bgdp_proceedings_full.pdf.
7. Система национальных счетов 2008 / Европейская комиссия, Международный валютный фонд, Организация экономического сотрудничества и развития, Организация Объединенных Наций, Всемирный банк. Нью-Йорк, 2012. 764 с. URL: <https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008Russian.pdf>.
8. Мартышенко С.Н. Концептуальные модели управления качеством жизни. Аналитический обзор. Региональная экономика и управление: электронный научный журнал. 2014. № 2(38).
9. Гаврилова Т.В. Принципы и методы исследования качества жизни населения. Технологии качества жизни. 2004. Т. 4. № 2. С. 1–11.
10. Небава М.І. Теорія макроекономіки: навч. посіб. К.: Слово, 2003. 536 с.
11. Osberg L., Sharpe A. New Estimates of the Index of Economic Well-being for Selected OECD Countries Toronto. Ontario, May 29-31, 2009.
12. Brugnoli A., Folloni G., Modena F. Multidimensional economic well-being. Is it measurable? The case of Lombardy. OpenLoc: working papers series. 2009.

REFERENCES:

1. Naumova M.A. (2016) Ohliad suchasnykh metodychnykh zasad vymiryuvannia yakosti zhyttia [Review of modern methodological foundations for quality of life measuring]. Economics and organization of management, no. 3 (23), pp. 252-261.
2. Furman T. (2017) Teorii serednoho klasu v systemi statystychnoho vyvchennia [Theory of middle class

in the system of statistical study]. Economics and organization of management, no. 3 (27), pp. 87-94.

3. Ayvazyan S.A. (2013) Analiz kachestva i obraza zhizni naseleniya / [Analysis of the quality and lifestyle of the population]. Moscow: Nauka. (In Russian).

4. Libanova E.M., Hladun O.M., Lisohor L.S. (2013) Vymiriuvannya yakosti zhyttia v Ukraini. Analitichna dopovid [Measuring the quality of life in Ukraine. Analytical report]. – Kyiv: Instytut demografii ta social'nyh doslidzhen' imeni M. V. Ptuhu NAN Ukraïny. (In Ukrainian).

5. Bikulova D.U. (2014) Metodychni pidkhody do otsiniuvannya yakosti Zhyttia liudyny: zarubizhnyi ta vitchyzniani dosvid [Methodological approaches to quality assessment Human life: foreign and national experience]. Business inform, no. 3, pp. 225-230.

6. Stavros Dimas (2007) Beyond GDP: Measuring progress, true wealth, and the well-being of nations: European Commission, European Parliament, Club of Rome, WWF and OECD Conference. Office for Official Publications of the European Communities.

7. Evropeyskaya komissiya, Mezhdunarodnyy valyutnyy fond, Organizatsiya ekonomicheskogo sotrud-

nichestva i razvitiya, Organizatsiya Ob"edinennykh Natsiy, Vsemirnyy bank (2012) Sistema natsional'nykh schetov 2008 [National Accounts System 2008], New-York, Office for Official Publications of the European Communities.

8. Martysenko S. N. (2014) Kontseptualnye modeli upravleniya kachestvom zhyzny. Analytycheskiy obzor [Conceptual models for managing quality of life. Analytical review]. Regional Economics and Management, no. № 2 (38).

9. Havrylova T.V. (2004) Pryntsypy y metody yssledovaniya kachestva zhyzny naseleniya [Principles and methods of studying the quality of life of the population]. Quality of Life Technologies, vol. 4, no. 2, pp. 1–11.

10. Nebava M.I. (2003) Teoriia makroekonomiky [The theory of macroeconomics]. Kyiv: Vydavnychiy dim "Slovo". (In Ukrainian).

11. Osberg L., Sharpe A. (2009) New Estimates of the Index of Economic Well-being for Selected OECD Countries Toronto. Ontario.

12. Brugnoli A., Folloni G., Modena F. (2009) Multi-dimensional economic well-being. Is it measurable? The case of Lombardy. OpenLoc: working papers series.

Burkina N.V.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at Department of Business Statistics
and Economic Cybernetics
Vasyl Stus Donetsk National University

Furman T.Y.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at Department of Business Statistics
and Economic Cybernetics
Vasyl Stus Donetsk National University

METHODS OF CREATION OF THE INDEX OF ECONOMIC WELL-BEING AS A BASIC INDICATOR OF THE STANDARD OF LIVING

The problem of life's quality is multifaceted. It includes the conditions, results, and essence of work, the level of population's well-being, as well as demographic, ethnographic, and environmental aspects of people's lives. This problem has legal and political aspects related to rights and freedoms, behavioural and psychological aspects, general ideological and cultural background.

Nowadays, there are over 1200 different techniques and approaches to practical assessing the life's quality. In addition, there are a lot of techniques for integrated quality of life assessment. Such techniques may include a variety of social and economic indicators.

The article discusses various approaches to assessing the quality of the population's life. The analysis of using the GDP indicator for assessing the life's quality was carried out. Methods for determining GDP that are used in modern statistical practice are analysed and the advantages and disadvantages of this indicator's applying are revealed. While researching, the category of economic well-being was identified as a basic characteristic of the living standard of the population. For this category, a series of methods for the creation of the index of economic well-being was considered.

While analysing various techniques of the evaluation test of population's life, it was revealed that most of the approaches provide a definition of GDP, actual GDP, GDP, GDP indexes per capita, which are the integral indicators in the methodological concept of standards and quality of life. Having analysed methods of definition of GDP, which are used in the modern statistical practice, advantages and shortcomings of using this index of the evaluation test of life were marked out. It was established that GDP cannot reflect completely all variety and gravity of nowadays problems. And, although the standard of living of GDP per capita is one of the main in complex evaluation test, it often cannot objectively demonstrate the actual standard of living of the population.

On the basis of GDP, it is considered more suitable indexes for assessment of the standard of living of the country's population as an alternative for GDP. For their definition, subjective and objective assessment procedures of the life's quality are analysed. The emphasis it is done on the subjective approach because it is the most adequate. For choosing the most suitable index, the economic category of the well-being of the population was considered. It is proved that it is a factor that adequately characterizes the standard of living of the population. It is investigated communication between an index of the output and economic well-being and it is proved that the gross internal product per capita correlates with economic well-being; however, it is not its best index. This fact is confirmed by the series of the revealed problems of its use. For the solution of these problems, techniques of using an index of pure economic welfare and indexes of economic welfare are considered.

The emphasis is done on various methods of calculation of indexes of economic well-being. Structures and techniques of the formation of economic welfare's indexes (IEWB) of L. Osberg and A. Sharp and A. Brugnoli and J. Follon and a technique of their calculation are carefully considered. On the basis of the analysis of these indexes, it is offered to embed in the existing techniques the generalizing indexes.